

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัย เกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หรือค่าสถิติพื้นฐาน และผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน ดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้นว่างานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยตัวแปรที่สนใจศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ 3 ตัวแปรประกอบด้วย การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี ตัวแปรควบคุม 7 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ปัญหาทางการเงิน และขนาดของบริษัท และในส่วนของตัวแปรตาม คือ ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชี เนื้อหาของการนำเสนอในบทนี้แบ่งออกเป็นดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา

4.2 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง แบ่งออกเป็นดังนี้

4.2.1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.2.2 ผลการทดสอบตัวแปรควบคุม

4.2.3 ความเหมาะสมของตัวแบบ

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปเกี่ยวกับสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรต่าง ๆ เป็นลำดับแรก เนื่องจากสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรต้องใช้ในการวิเคราะห์และตีความหมายในเกือบทุกส่วนของการนำเสนอผลการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอไว้ดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 สรุปลักษณะและความหมายตัวแปร

สัญลักษณ์	ความหมาย
ตัวแปรที่สนใจศึกษา	
DACC	การจัดการกำไร (ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจของผู้บริหาร)
AGE	อายุของบริษัท (ลอการิทึมธรรมชาติของจำนวนปีที่บริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
ARLAG	ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี (จำนวนวันนับตั้งแต่วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี)
ตัวแปรควบคุม	
NITA	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
WCTA	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม
LTDTA	อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม
CFOTL	อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม
EBIT_IEXP	อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย
DEFAULT	ปัญหาทางการเงิน 1 = ถ้าบริษัทมีการผิดนัดชำระหนี้ 0 = กรณีอื่น ๆ
SIZE	ขนาดของบริษัท (ลอการิทึมของสินทรัพย์รวม)
ตัวแปรตาม	
Prob (Mo)	ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชี วัดค่าด้วยตัวแปรเทียม โดยกำหนดให้ 1 = รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง 0 = รายงานของผู้สอบบัญชีในแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง

โดยมีตัวแบบในการทดสอบเป็นดังนี้

$$\text{Prob (Mo)} = 1 / 1 + e^{-z}$$

$$\begin{aligned} \text{โดยที่ } z &= \beta_0 + \beta_1 | \text{DACC} | + \beta_2 \text{AGE} + \beta_3 \text{ARLAG} + \beta_4 \text{NITA} \\ &+ \beta_5 \text{WCTA} + \beta_6 \text{LTDTA} + \beta_7 \text{CFOTL} + \beta_8 \text{EBIT\_IEXP} \\ &+ \beta_9 \text{DEFAULT} + \beta_{10} \text{SIZE} + \epsilon \end{aligned}$$

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 4.1 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในตัวแบบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้ทำการตัดข้อมูลที่ไมครบถ้วนสมบูรณ์ออกจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ คือ ตัวแปรที่สนใจศึกษา ตัวแปรควบคุม และตัวแปรตาม สำหรับค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) ความถี่และร้อยละ (Frequency and proportion)
- 2) ค่าต่ำสุด (Minimum : Min)
- 3) ค่าสูงสุด (Maximum : Max)
- 4) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
- 5) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษาสามารถนำเสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

4.1.1 ตัวแปรที่สนใจศึกษา

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น ตัวแปรที่สนใจศึกษาสำหรับการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กัดุลยพินิจของผู้บริหาร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานสามารถนำเสนอได้ดังนี้

4.1.1.1 การจัดการกำไร (ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร) (| DACC |)

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

(หน่วย : เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	0.002	1.870	0.243	0.295	4.182**
กรณีอื่นๆ	0.002	0.731	0.135	0.129	
รวม	0.002	1.870	0.189	0.234	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตาราง 4.2 การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.243 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 0.002 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 1.870 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.295 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.135 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 0.002 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 0.731 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.129 เท่าของยอดสินทรัพย์รวมปีก่อน

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นมากกว่าค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับ

นัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.1.2 อายุของบริษัท (AGE)

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติพื้นฐานของอายุของบริษัท

(หน่วย : ปี)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	2	27	13	4.804	-1.985**
กรณี อื่นๆ	1	30	14	5.627	
รวม	1	30	13	0.466	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.3 อายุของบริษัทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 13 ปี มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 2 ปี มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 27 ปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.804 ปี สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีอายุของบริษัทโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 14 ปี มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 1 ปี มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 30 ปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.627 ปี

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบริษัทกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับ

รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.1.3 ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี (ARLAG)

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติพื้นฐานของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี

(หน่วย : วัน)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	19	276	56	33.657	2.820**
กรณีอื่นๆ	17	118	48	13.151	
รวม	17	276	52	25.834	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.4 ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 56 วัน มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 19 วัน มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 276 วัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 33.657 วัน สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 48 วัน มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 17 วัน มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 118 วัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.151 วัน

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นมากกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำการ

วิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2 ตัวแปรควบคุม

ตัวแปรควบคุมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม 2) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม 3) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม 4) อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม 5) อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย 6) ปัญหาทางการเงิน และ 7) ขนาดของบริษัท จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานสามารถนำเสนอได้ดังนี้

4.1.2.1 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (NITA)

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

(หน่วย : เท่า)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	-1.985	5.481	-0.113	0.715	-2.157**
กรณีอื่นๆ	-0.503	53.320	0.879	5.721	
รวม	-1.985	53.320	0.383	4.100	

** ปังบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.5 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเป็นอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพของบริษัทในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดกำไรแก่บริษัท ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ -0.113 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -1.985 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 5.481 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.715 เท่า สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมี

อัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.879 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -0.503 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 53.320 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.721 เท่า

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อนื่องนั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อนื่อง ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2.2 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม (WCTA)

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม

(หน่วย : เท่า)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อนื่อง	-33.362	0.494	-0.816	2.973	-3.571**
กรณี อื่นๆ	-0.677	0.672	0.034	0.231	
รวม	-33.362	0.672	-0.391	2.148	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.6 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมเป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ -0.816 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -33.362 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 0.494 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.973 เท่า สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย

(Mean) อยู่ที่ 0.034 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -0.677 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 0.672 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.231 เท่า

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวมกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2.3 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (LTDTA)

ตารางที่ 4.7 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม

(หน่วย : เท่า)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	0.000	28.706	1.140	3.697	2.940**
กรณี อื่นๆ	0.000	2.847	0.269	0.344	
รวม	0.000	28.706	0.704	2.657	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.7 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมเป็นอัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวของบริษัท ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 1.140 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 0.000 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 28.706 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.697 เท่า สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้

โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.269 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 0.000 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2.847 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.344 เท่า

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจพบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2.4 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม (CFOTL)

ตารางที่ 4.8 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม

(หน่วย : เท่า)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	-0.508	0.390	0.009	0.116	-1.549
กรณี อื่นๆ	-2.206	5.056	0.075	0.523	
รวม	-2.206	5.056	0.042	0.380	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.8 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวมเป็นอัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ทั้งหนี้ระยะสั้นและระยะยาวในอนาคต ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนหนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.009 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -0.508

เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 0.390 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.116 เท่า สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.075 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -2.206 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 5.056 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.523 เท่า

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวมระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง ไม่พบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวมกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2.5 อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (EBIT_IEXP)

ตารางที่ 4.9 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย

(หน่วย : เท่า)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	-155.108	30,251.030	189.364	2,414.621	-0.881
กรณี อื่นๆ	-49.436	224,829.270	1,462.310	17,942.131	
รวม	-155.108	224,829.270	825.837	12,796.799	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.9 อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเป็นอัตราส่วนแสดงความสามารถในการหารายได้ก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี เพื่อชำระภาระผูกพันทางการเงินที่สำคัญ คือ ดอกเบี้ย ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 189.364 เท่า มี

ค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -155.108 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 30,251.030 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2,414.621 เท่า สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีอัตราส่วนนี้โดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 1,462.310 เท่า มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ -49.436 เท่า มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 224,829.270 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17,942.131 เท่า

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวมระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง ไม่พบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวมกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.2.6 ปัญหาทางการเงิน (DEFAULT)

ตารางที่ 4.10 ค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาทางการเงิน

รายงานของผู้สอบบัญชี	ปัญหาทางการเงิน		
	1 = กิจการผิดนัดชำระหนี้	0 = กรณีอื่นๆ	รวม
การดำเนินงานต่อเนื่อง (จำนวน)	113	44	157
(ร้อยละ)	71.97	28.03	100
กรณีอื่นๆ (จำนวน)	24	133	157
(ร้อยละ)	15.29	84.71	100

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.10 ปัญหาทางการเงินของบริษัทที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญาเงินกู้ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ผิดนัด

ชำระหนี้ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 113 บริษัท หรือร้อยละ 71.97 ขณะที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่มีการผิณัดชำระหนี้ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 44 บริษัท หรือร้อยละ 28.03 ในทางกลับกันบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ผิณัดชำระหนี้ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 24 บริษัท หรือร้อยละ 15.29 ขณะที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่มีการผิณัดชำระหนี้ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 133 บริษัท หรือร้อยละ 84.71

4.1.2.7 ขนาดของบริษัท (SIZE)

ตารางที่ 4.11 ค่าสถิติพื้นฐานของขนาดของบริษัท

(หน่วย : ล้านบาท)

รายงานของผู้สอบบัญชี	Minimum	Maximum	Mean	Std. deviation	t-test
การดำเนินงานต่อเนื่อง	225.83	69,388.78	4,024.96	8,407.31	0.693
กรณี อื่นๆ	51.62	51,248.94	3,429.24	6,733.27	
รวม	51.62	69,388.78	3,727.10	7,610.09	

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็นกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเท่ากัน

จากตารางที่ 4.11 ขนาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 4,024.95752 ล้านบาท มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 225.83 ล้านบาท มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 69,388.78 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8,407.31 ล้านบาท สำหรับกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องขนาดของของบริษัทโดยเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 3,429.24 ล้านบาท มีค่าต่ำสุด (Minimum) เท่ากับ 51.62 ล้านบาท มีค่าสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 51,248.94 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6,733.27 ล้านบาท

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของขนาดของบริษัทระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่พบว่าค่าเฉลี่ยของขนาดของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อนั้นมากกว่าค่าเฉลี่ยของขนาดของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเรื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงอาจไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับความน่าจะเป็นที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเรื่อง ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในลำดับถัดไป

4.1.3 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามสำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้วิจัยได้รวบรวมตัวอย่างกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเรื่องจับคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเรื่อง โดยเป็นกิจการที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันและขนาดของสินทรัพย์รวมใกล้เคียงกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2549 ที่มีข้อมูลครบถ้วน ซึ่งมีรายละเอียดของข้อมูล ดังตารางที่ 4.12

ผู้วิจัยได้จำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีออกเป็น 2 รูปแบบ แต่ละรูปแบบ ประกอบด้วย 2 กลุ่มย่อย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละรูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 กำหนดให้

1 = รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเรื่อง ซึ่งครอบคลุมในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- รายงานของผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐาน 3 วรรค แต่เปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงด้วยการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ในเรื่องปัญหาการดำเนินงานต่อเรื่องของกิจการ ที่ไม่มีผลกระทบต่อการแสดงความเห็น

- รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเรื่องของกิจการ

0 = รายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเรื่อง

สำหรับรูปแบบที่ 2 นั้นต้องการศึกษาเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่บริษัทมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง มีผลกระทบต่อการเงินอย่างร้ายแรง เป็นผลให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาไม่แสดงความเห็นต่อการเงิน มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ 2 กำหนดให้

1 = รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ

0 = รายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ

ตารางที่ 4.12 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรตาม (รายงานของผู้สอบบัญชี)

รายงานของผู้สอบบัญชี	บริษัทที่ไม่ได้อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการ	บริษัทที่อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการ	รวม
รูปแบบที่ 1			
1 = การดำเนินงานต่อเนื่อง	84	73	157
0 = ถ้าไม่ใช่ 1	84	73	157
รวม	168	146	314
รูปแบบที่ 2			
1 = ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง	20	46	66
0 = ถ้าไม่ใช่ 1	20	46	66
รวม	40	92	132

จากตารางที่ 4.12 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่าง พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2549 สามารถจำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีตามรูปแบบที่ 1 ได้ดังนี้ คือ ตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่าง และตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องจำนวน 157 ตัวอย่างเช่นกัน รวมตัวอย่างทั้งหมด 314 ตัวอย่าง และจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 314

ตัวอย่างนั้นยังสามารถจำแนกออกเป็นบริษัทที่ไม่ได้อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการจำนวน 168 ตัวอย่าง และบริษัทที่อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการจำนวน 146 ตัวอย่าง

สำหรับการจำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีตามรูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย ตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ จำนวน 66 ตัวอย่าง และตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการจำนวน 66 ตัวอย่างเช่นกัน รวมตัวอย่างทั้งหมด 132 ตัวอย่าง และจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 132 ตัวอย่างนั้น ยังสามารถจำแนกออกเป็นบริษัทที่ไม่ได้อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการจำนวน 40 ตัวอย่างและบริษัทที่อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการจำนวน 92 ตัวอย่าง

4.2 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

ส่วนที่ 4.2 เป็นการนำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เทคนิคที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับ รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกแล้วพบว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ทุกประการดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน = 0 (เงื่อนไขข้อนี้เป็นจริงเสมอ)
- 2) การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงอัตตะ (Autocorrelation of serial correlation) ซึ่งค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน
- 3) ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน หรือไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยตัวแบบจะประกอบด้วยตัวแปรที่สนใจศึกษา และตัวแปรควบคุม ตัวแบบการทดสอบเป็นดังนี้

$$\text{Prob (Mo)} = 1 / 1 + e^{-z}$$

$$\begin{aligned} \text{โดยที่ } z = & \beta_0 + \beta_1 | \text{DACC} | + \beta_2 \text{AGE} + \beta_3 \text{ARLAG} + \beta_4 \text{NITA} \\ & + \beta_5 \text{WCTA} + \beta_6 \text{LTDTA} + \beta_7 \text{CFOTL} + \beta_8 \text{EBIT\_IEXP} \\ & + \beta_9 \text{DEFAULT} + \beta_{10} \text{SIZE} + \varepsilon \end{aligned}$$

โดยที่

Prob (Mo)	คือ	ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชี
DACC	คือ	การจัดการกำไร
AGE	คือ	อายุของบริษัท
ARLAG	คือ	ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี
NITA	คือ	อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม
WCTA	คือ	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม
LTDTA	คือ	อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม
CFOTL	คือ	อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม
EBIT_IEXP	คือ	อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย
DEFAULT	คือ	ปัญหาทางการเงิน
SIZE	คือ	ขนาดของบริษัท

ตารางที่ 4.13 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี

รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี	ร้อยละความถูกต้อง
รูปแบบที่ 1	84.7
รูปแบบที่ 2	90.2

จากตารางที่ 4.13 คือ ค่าร้อยละความถูกต้องในการพยากรณ์รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งในตัวแบบนั้นมีการจัดประเภทที่ผิดพลาด จากตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่างสำหรับรูปแบบที่ 1 และจากตัวอย่างจำนวน 132 ตัวอย่างสำหรับรูปแบบที่ 2 โดยแบ่งความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ความผิดพลาดในการจัดประเภทลักษณะที่ 1 (Type I error) กล่าวคือ โดยลักษณะที่แท้จริงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องที่กำหนดไว้ในแต่ละรูปแบบ แต่ได้จัดให้อยู่ในประเภทของกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง และความผิดพลาดในการจัดประเภทลักษณะที่ 2 (Type II error) กล่าวคือ โดยลักษณะที่แท้จริงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง แต่ตัวแบบได้จัดให้อยู่ในประเภทของกิจการที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องที่กำหนดไว้ในแต่ละรูปแบบ อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างจำนวน 314 ตัวอย่างสำหรับรูปแบบที่ 1 และจากตัวอย่างจำนวน 132 ตัวอย่างสำหรับรูปแบบที่ 2 ซึ่งตัวแบบสามารถพยากรณ์รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีในแต่ละรูปแบบได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 84.7 และร้อยละ 90.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง

รูปแบบรายงาน ของผู้สอบบัญชี	ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง (Predicted relation)	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ โดยประมาณ (β)	p-value
รูปแบบที่ 1	INTERCEPT	None	-9.655	0.012**
	ตัวแปรที่สนใจศึกษา			
	DACC	+	0.559	0.645
	AGE	-	-0.198	0.611
	ARLAG	+	0.002	0.887
	ตัวแปรควบคุม			
	NITA	-	-1.009	0.013**
	WCTA	-	-4.478	0.000**
	LTDTA	+	2.348	0.000**
	CFOTL	-	-1.805	0.008**
	EBIT_IEXP	-	-0.000	0.933
	DEFAULT	+	2.693	0.000**
	SIZE	-	0.841	0.024**

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง (ต่อ)

รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี	ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง (Predicted relation)	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยประมาณ (β)	p-value
รูปแบบที่ 2	INTERCEPT	None	-21.166	0.010**
	ตัวแปรที่สนใจศึกษา			
	DACC	+	2.903	0.019**
	AGE	-	-0.844	0.449
	ARLAG	+	-0.015	0.530
	ตัวแปรควบคุม			
	NITA	-	-0.414	0.010**
	WCTA	-	-7.481	0.000**
	LTDTA	+	4.106	0.000**
	CFOTL	-	-4.112	0.032**
	EBIT_IEXP	-	-0.000	0.985
	DEFAULT	+	1.742	0.029**
	SIZE	-	2.051	0.008**

** บ่งบอกถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

p-value ของตัวแบบในแต่ละรูปแบบ = 0.862 และ 0.801 ตามลำดับ

Nagelkerke R Square หรือ Pesudo R² ของแต่ละรูปแบบ = 0.672 และ 0.853 ตามลำดับ

4.2.1 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไร อายุของบริษัท และระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง พบว่า ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก เป็นดังนี้

1) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1

จากตารางที่ 4.14 สามารถใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ที่ว่า

H_1 : การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกทั้ง 2 รูปแบบ พบว่าในรูปแบบที่ 1 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การจัดการกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ($p > 0.05$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 1 แต่จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมในรูปแบบที่ 2 นั้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

ผลการทดสอบนี้พบว่าในรูปแบบที่ 1 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตเช่น Bartov, Gul และ Tsui (2001) และ Butler, Leone และ Willenborg (2004) ที่พบว่า รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายงานของผู้สอบบัญชีในแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และ Butler, Leone และ Willenborg (2004) ยังพบอีกว่า รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง แต่ผลการทดสอบในรูปแบบที่ 2 นั้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตเช่น Butler, Leone และ Willenborg (2004) กล่าวคือ การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีตาม

รูปแบบที่ 1 และ 2 ซึ่งแสดงไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก ค พบว่า ในรูปแบบที่ 1 นั้น ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นมากกว่าค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกนั้นกลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ส่วนในรูปแบบที่ 2 นั้น ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการนั้นมากกว่าค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกนั้นพบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารกับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการอาจเนื่องด้วยบริษัทที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการนั้นถือว่าเป็นบริษัทที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างมาก มีผลกระทบต่องบการเงินอย่างร้ายแรง จึงมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มตัวอย่างในรูปแบบที่ 1 นั้นครอบคลุมถึงบริษัทที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐาน 3 วรรค แต่เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลง ด้วยการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ในเรื่องปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ ที่ไม่มีผลกระทบต่อการแสดงความเห็น ซึ่งปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นมีสาระสำคัญไม่ร้ายแรง จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องในรูปแบบที่ 1

ดังนั้นจากผลการทดสอบนี้ทำให้ทราบว่ารายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็นเนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการสามารถสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเป็นสัญญาณเตือนที่น่าเชื่อถือแก่ผู้ใช้งบการเงิน อีกทั้งยังทำให้ทราบว่าบริษัทที่มีปัญหาทางการเงินอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการนั้น เป็นบริษัทที่มีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากิจการมีผลการดำเนินงานที่ไม่มีคุณภาพและไม่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริง อีกทั้งยัง

ทำให้ทราบว่า การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารสามารถใช้พยากรณ์ความน่าจะเป็นที่บริษัทจะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเฉพาะในกรณีที่ ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ แต่ไม่สามารถใช้พยากรณ์ความน่าจะเป็นที่บริษัทจะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งครอบคลุมถึงบริษัทที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐาน 3 วรรค แต่เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลง ด้วยการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ในเรื่องปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ ซึ่งไม่กระทบต่อการแสดงความเห็นต่องบการเงินด้วย อาจเนื่องจากบริษัทที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบมาตรฐาน 3 วรรค แต่เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลง ด้วยการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ในเรื่องปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการและรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นมีการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

นอกเหนือจากที่ทำให้ทราบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการสามารถสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเป็นสัญญาณเตือนที่น่าเชื่อถือแก่ผู้ใช้งบการเงิน ยังสามารถช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันในการได้รับข้อมูล (Information asymmetry) ระหว่างผู้บริหารกับบุคคลภายนอก เพิ่มความระมัดระวังให้แก่ผู้ใช้งบการเงินในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ป้องกันการเข้าใจผิดต่อข้อมูลในงบการเงินและตัดสินใจผิดพลาด อีกทั้งอาจยังทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีเป็นเครื่องมือที่มีส่วนช่วยในการลดการจัดการกำไรเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวของผู้บริหาร

2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2

จากตารางที่ 4.14 สามารถใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ที่ว่า

H_2 : อายุของบริษัทมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกทั้ง 2 รูปแบบ พบว่าทั้ง 2 รูปแบบไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ อายุของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ($p > 0.05$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 2

ผลการทดสอบนี้พบว่าทั้ง 2 รูปแบบ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตเช่น Krishnan (1994) และ Chen, Chen และ Su (2001) พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างอายุของบริษัทกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ Knechel และ Vanstraelen (2004) พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างอายุของบริษัทกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ และ Defond, Raghunandan และ Subramanyam (2002) ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบริษัทกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ เนื่องจากผลการทดสอบในครั้งนี้ พบว่า อายุของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องทั้ง 2 รูปแบบ

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีตามรูปแบบที่ 1 และ 2 ซึ่งแสดงไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก ค พบว่า ค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่รายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เช่นกัน แต่ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกนั้นกลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบริษัทกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องทั้ง 2 รูปแบบ จึงทำให้ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบริษัทกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องทั้ง 2 รูปแบบ

ดังนั้นจากผลการทดสอบนี้ทำให้ทราบว่าอายุของบริษัทไม่สามารถใช้พยากรณ์ความน่าจะเป็นที่บริษัทจะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง แม้ว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 2 รูปแบบ อีกทั้งผลการทดสอบยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า บริษัทที่ก่อตั้งมานาน ดำรงอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ได้มาเป็นเวลานานจะเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีและมีความมั่นคงกว่าบริษัทที่

มีอายุการดำเนินงานน้อย ดังนั้นความน่าจะเป็นที่บริษัทจะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุของบริษัทหรือระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ แต่อย่างใด แต่อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ รวมถึงความสามารถและศักยภาพในการบริหารจัดการ และการพัฒนาองค์กรของแต่ละบริษัท

3) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3

จากตารางที่ 4.14 สามารถใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ที่ว่า

H_3 : ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกทั้ง 2 รูปแบบ พบว่าทั้ง 2 รูปแบบไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ($p > 0.05$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ที่ 3

ผลการทดสอบนี้พบว่าทั้ง 2 รูปแบบ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตเช่น Chen, Chen และ Su (2001) Soltani (2002) Whittred และ Zimmer (1984) Boonlert-U-Thai, Patz และ Saudagaran (2002) Leventis, Weetman และ Caramanis (2005) และ Ahmad และ Kamarudin (2003) พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีในแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และ Defond, Raghunandan และ Subramanyam (2002) และ Raghunandan และ Rama (1995) พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง เนื่องจากผลการทดสอบพบว่า ระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง ทั้ง 2 รูปแบบ

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอายุของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกรายงานของผู้สอบบัญชีตามรูปแบบที่ 1 และ 2 ซึ่งแสดงไว้อย่างละเอียดในภาคผนวก ค พบว่า ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบ

อื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่แสดงความเห็น เนื่องจากปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เช่นกัน แต่ผลการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกนั้นกลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องทั้ง 2 รูปแบบ จึงทำให้ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องในทั้ง 2 รูปแบบ

ดังนั้นจากผลการทดสอบนี้ทำให้ทราบว่าระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีไม่สามารถใช้พยากรณ์ความน่าจะเป็นที่บริษัทจะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง แม้ว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องนั้นน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ ที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 2 รูปแบบ อาจเพราะนอกจากการตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดแล้ว ผู้สอบบัญชียังมีการสอบทานงบการเงินระหว่างกาล รวมถึงระยะเวลาการเป็นลูกค้าสอบบัญชี ทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถใช้วิจารณญาณในการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพพิจารณาปรับเปลี่ยนการวางแผนการตรวจสอบบัญชี หรือการปรับเปลี่ยนขอบเขตและวิธีการตรวจสอบงบการเงินเพื่อลดความเสี่ยงจากการตรวจสอบและทำให้การตรวจสอบบัญชีมีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมข้อมูลหลักฐานการสอบบัญชีได้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งสามารถตรวจพบการทุจริต ข้อผิดพลาด หรือข้อสงสัยต่างๆ รวมถึงความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ เป็นผลให้สามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีและออกรายงานการสอบบัญชีได้ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นอาจทำให้ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ผลการทดสอบตัวแปรควบคุม

ผลการทดสอบตัวแปรควบคุมของทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า ตัวแปรควบคุมเกือบทั้งหมดเป็นไปตามที่คาดหมาย กล่าวคือ 1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินรวม มีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) 2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม และปัญหาทางการเงินมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) สำหรับขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ซึ่งไม่เป็นไปตามทิศทางที่คาดหวังไว้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยความมีนัยสำคัญนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ยกับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง ($p > 0.05$)

4.2.3 ความเหมาะสมของตัวแบบ

เมื่อพิจารณาค่า Hosmer and Lemeshow ซึ่งใช้ทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบในแต่ละรูปแบบมีค่า p-value เท่ากับ 0.862 และ 0.801 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) ค่าสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตัวแบบมีความเหมาะสม กล่าวคือ รายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร ในจำนวนตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาค่า Nagelkerke R Square หรือ Pseudo R² ซึ่งสามารถใช้ในการบอกสัดส่วนหรือร้อยละที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในตัวแบบของแต่ละรูปแบบ ที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก ซึ่งจากการวิเคราะห์ตัวแบบในแต่ละรูปแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าค่า Nagelkerke R Square หรือ Pseudo R² เท่ากับ 67.2 % และ 85.3 % ตามลำดับ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าตัวแบบในแต่ละรูปแบบ มีความเหมาะสมในระดับที่ยอมรับได้ และสามารถอธิบายความถูกต้องของตัวแบบในแต่ละรูปแบบ จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกได้ถูกต้องถึง 67.2 % และ 85.3 % ตามลำดับ ของโอกาสที่จะได้รับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2549 จะสามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัวแปรในตัวแบบของแต่ละรูปแบบ

ตารางที่ 4.15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	สมมติฐานการวิจัย	รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี	ผลการทดสอบ
H ₁	การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง	1	ปฏิเสธ H ₁ (p > 0.05)
		2	ยอมรับ H ₁ (p < 0.05)
H ₂	อายุของบริษัทมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง	1	ปฏิเสธ H ₂ (p > 0.05)
		2	ปฏิเสธ H ₂ (p > 0.05)
H ₃	ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานต่อเนื่อง	1	ปฏิเสธ H ₃ (p > 0.05)
		2	ปฏิเสธ H ₃ (p > 0.05)

ตารางที่ 4.16 สรุปผลการทดสอบตัวแปร

ตัวแปร	ค่าคาดหวัง	รูปแบบรายงาน ของผู้สอบบัญชี	ผลการทดสอบ	มีนัยสำคัญ
ตัวแปรที่สนใจศึกษา				
DACC	+	1	+	ไม่มี
	+	2	+	5 %
AGE	-	1	-	ไม่มี
	-	2	-	ไม่มี
ARLAG	+	1	+	ไม่มี
	+	2	-	ไม่มี
ตัวแปรควบคุม				
NITA	-	1	-	5 %
	-	2	-	1 %
WCTA	-	1	-	1 %
	-	2	-	1 %
LTDTA	+	1	+	1 %
	+	2	+	1 %
CFOTL	-	1	-	1 %
	-	2	-	5 %
EBIT_IEXP	-	1	-	ไม่มี
	-	2	-	ไม่มี
DEFAULT	+	1	+	1 %
	+	2	+	5 %
SIZE	-	1	+	5 %
	-	2	+	1 %